

VENDIM
Nr.313, Date 9.5.2012

PER MIRATIMIN E RREGULLORES “PËR MBROJTJEN E PUBLIKUT NGA SHKARKIMET NË MJEDIS, PËRCAKTIMIN E MOSTRAVE, RAJONEVE DHE FREKUENCËS SË MATJEVE”

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të nenit 9, të ligjit nr.8025, datë 9.11.1995, "Për mbrojtjen nga rrezatimet jonizuese", të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Shëndetësisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI :

- 1.Miratimin e rregullores “Për mbrojtjen e publikut nga shkarkimet në mjedis, përcaktimin e mostrave, rajoneve, dhe frekuencës së matjeve” që i bashkëlidhet këtij vendimi.
2. Ngarkohen Ministria e Shëndetësisë, Ministria e Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave dhe Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimi për zbatimin e këtij vendimi.
Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në fletoren zyrtare.

K R Y E M I N I S T R I
Sali Berisha

RREGULLORE
PËR MBROJTJEN E PUBLIKUT NGA SHKARKIMET NË MJEDIS,
PËRCAKTIMIN E MOSTRAVE, RAJONEVE DHE FREKUENCËS SË MATJEVE

Neni 1

Objekti

Kjo rregullore përcakton kushtet e mbrojtjes së publikut dhe mjedisit, në tërësi nga rreziqet e mundshme të rrezatimeve jonizuese me qëllim mbrojtjen e shëndetit të publikut.

Neni 2

Monitorimi i radioaktivitetit

1. Monitorimi i radioaktivitetit të mjedisit nënkupton matje bazë të cilat lidhen me përqendrimin e radionuklidëve në ajër, ujë dhe tokë. Për të realizuar një përputhje të mirë me standartet bazë të sigurisë, përvec radioaktivitetit të ajrit, ujit dhe tokës të përcaktohet edhe niveli i radioaktivitetit të mostrave biologjike dhe në vecanti të ushqimeve.
2. Ekspozimi i popullatës që vjen nga radioaktiviteti i mjedisit vlerësohet në mënyrë më direkte dhe të plotë në bazë të ndotjes së ushqimeve. Monitorimi i mjedisit

- përfshin dhe monitorimin e niveleve të radioaktivitetit të biotave të ndryshme si ushqimi për njerëzit, ushqimi për kafshët, si dhe vetë bimësia.
- Ministria e Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave mbi bazën e të dhënave që i japin institucionet monitoruese publikon cdo vit një raport monitorimi.
 - Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimi me propozim të institucioneve monitoruese, si dhe duke ju referuar raportit vjetor të monitorimit dhe problematikave në mjedis përcakton llojet e mostrave dhe të radionuklidëve që duhet të monitorohen dhe që janë tregues të niveleve aktuale dhe potencialeve të radioaktivitetit në mjedis, që ndikojnë në ekspozimin e popullsisë.
 - Këto nivele monitorimi në mjedis janë të detyrueshme për t'u zbatuar nga Ministria e Mjedisit nëpërmjet institucioneve monitoruese.

Neni 3 Rrjeti monitorues

- Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimi me propozim të institucioneve monitoruese përcakton rajonet përfaqësuese gjeografike për territorin e vendit që do të bëjnë pjese në rrjetin e monitorimit. Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimi përcakton për cdo tip mostre një rrjet monitorimi të dendur dhe të rrallë sipas një frekuence të caktuar.
- Institucionet monitoruese janë persona fizikë ose juridikë të njohur nga Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimi të cilët kanë kapacitetet teknike dhe pajisje për të kryer monitorimin e mjedisit bazuar në kriteret e miratuara dhe publikuara më parë prej KMR-së.
- Institucionet monitoruese paraqesin pranë Komisioni të Mbrojtjes nga Rrezatimi të gjithë procedurën e monitorimit dhe kampionimit. Kjo procedurë vlerësohet dhe aprovet nga Komisioni i Mbrojtjes nga Rrezatimi.
- Rajonet që përbëjnë rrjetin monitorues të përfaqësojnë situatën rajonale, të marrin parasysh shpërndarjen e popullsisë dhe të aktivitetëve prodhues në atë rajon.

Neni 4 Llojet e mostrave, tipet e matjeve dhe periodiciteti

1. Llojet e rekomanduara të mostrave dhe të matjeve janë si mëposhtë :

Lloji i mostrës	Lloji matjeve	
	Rrjet monitorimi i dendur (mujo)	Rrjet monitorimi i rrallë (tremujo)
Aerozole	Cs-137, beta total	Cs-137, Be-7
Ajër	Fuqia e dozës gama mjedisore	Fuqia e dozës gama mjedisore
Ujë sipërfaqësor	Cs-137, beta total	Cs-137
Ujë i pijshëm	H-3, Sr-90, Cs-137 Radionuklidet natyrore	H-3, Sr-90, Cs-137 Radionuklidet natyrore
Qumësht	Cs-137, Sr-90	Cs-137, Sr-90, K-40
Dietë e përzier	Cs-137, Sr-90	Cs-137, Sr-90, C-14

2. Rekomandohet që për rrjetet monitoruese të dendura matjet të kryhen çdo muaj ndërsa për ato të rralla çdo tre muaj.

Neni 5

Strategjia e marrjes së mostrave dhe matjet në lidhje me çdo lloj mostre

1. Marrja e mostrave bëhet në mënyrë të tillë që të na paraqesin një vlerësim sa më të plotë të radioaktivitetit në mjedis. Këto përfshijnë:

- a. Aerosole

Për aerozolet kryhen në mënyrë rutinore matja e radionuklidëve gama emetuese artificiale dhe natyrore. Institucionet monitoruese raportojnë gjithashtu rezultatet e matjeve beta totale dhe ato për berilium-7. Vendet e marrjes së mostrave duhet të zgjidhen pranë zonave me popullsi të dendur me një mbulim gjeografik sa më të mirë të territorit duke zgjedhur të paktën një vend për marrjen e mostrave në një rajon gjeografik.

- b. Ajër

Lidhur me ajrin kryhen matje të vazhdueshme për fuqinë e dozës gama mjedisore.

- c. Ujë sipërfaqësor

Marrja e mostrave kryhet për ujërat e brendshme kryesore dhe për ujërat bregdetare.

Në rastin e ujërave të lumenjve, mostrat merren në zonat ku njihet debiti (prurja) e rrjedhjes. Për këto mostra kryhet monitorimi i radionuklidëve gama emetuese dhe i matjeve beta totale.

- d. Ujë i pijshëm

Institucionet monitoruese raportojnë vlerat për furnizuesit kryesorë të ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore si dhe për rrjetet e shpërndarjes së ujit. Pikat e marrjes së këtyre mostrave duhet të jenë të tilla që të mbulojnë në mënyrë përfaqësuese rajonin.

Gjithashtu të raportohet vlera korresponduese e volumit të ujit të shpërndarë ose të prodhuar gjatë një viti për secilën pikë të marrjes së mostrës.

- e. Qumësht

Mostrat e qumështit duhet të merren nga pikat e prodhimit, si dhe të raportohet edhe sasia e prodhuar nga secila pikë. Pikat e marrjes së këtyre mostrave duhet të jenë të tilla që të mbulojnë në mënyrë përfaqësuese rajonin. Monitorimi duhet të përfshijë matjet Cs-137, Sr-90 dhe K-40.

- f. Dietë e përzier ushqimore

Matja e dietës së përzier ushqimore është një indikator shumë i rëndësishëm i ekspozimit të popullatës. Për të përcaktuar radioaktivitetin e dietës së përzier mund të përcaktohet radioaktiviteti i përbërësve të saj ose i një racioni të zakonshëm ushqimor.

Monitorimi i dietës së përzier përfshin emetuesit gama dhe Sr-90. Ky monitorim duhet të kryhet për intervale 3- mujore.

Neni 6

Rekomandime bazë për monitorimet sipas mostrave, matjeve dhe frekuencave

1. Komisioni i mbrojtjes nga rrezatimi bazohet në rekomandimet e mëposhtme për monitorimet sipas mostrave, matjeve dhe frekuencave. Këto monitorime komisioni i mbrojtjes nga rrezatimi i miraton të paktën cdo 5 vjet, por dhe më shpesh kur ka ndryshime mjedisore. Monitorimet sipas mostrave janë si më poshtë:
 - a. Mostra per Aerozolet
 Gama: Cs-137, Pb-210, K-40, Be-7 (cdo muaj)
 Total alfa-beta
 Alfa: U-238, U-234, Pu-239 dhe 240
 - b. Mostra depozitimi ose precipitimi (Fall-out) nga shirat dhe pluhurat nga atmosfera
 Gama: Cs-137, Pb-210, K-40, Be-7 (çdo muaj)
 Total alfa-beta (çdo muaj)
 - c. Mostra bari
 Gama: Cs-137, K-40 (dy here ne vit)
 - d. Mostra toke
 Gama: Cs-137, K-40, Ra-226, Th-232 (dy here ne vit)
 Beta: Sr-90 (dy here ne vit)
 Alfa: U-238, U-234, Pu-239+240 (dy here ne vit)
 - e. Mostra ujë i pijshëm
 Alfa: U-238, U-234, Po-210 (dy here ne vit)
 Total alfa-beta (kater here ne vit) Rn-222 (për nivele mbi 40Bql/l, tri herë në vit dhe për nivele nën 40Bql/l, një herë në vit)
 - ë .Mostra qumështi
 Gama: Cs-137, K-40 (dy here ne vit)
 Beta: Sr-90 (dy here ne vit)
 - f. Matjet në ajër

Fuqia e dozes se rrezatimit gama ne ajer (matje ditore)

 - g. Dieta e përzier ushqimore
 Gama: Cs-137 (dy here ne vit)
 Beta: Sr-90 (dy here ne vit)

Neni 7

Rrjeti kombëtar i monitorimit të radioaktivitetit

1. Referuar shpërndarjes së popullatës dhe aktiviteteve prodhuese në raport me monitorimin e radioaktivitetit në mjedis, vendi ynë ndahet në tre rajone perfaqesuese:
 - a)Rajoni i Shqiperise Veriore
 - b)Rajoni i Shqiperise së Mesme
 - c)Rajoni i Shqiperise Jugore

2. Për secilin rajon përcaktohen pikat e kampionimit si më poshtë:
 - a) Rajoni i Shqipërisë Veriore përfshin Shkodrën dhe Kukësin;
 - b) Rajoni i Shqipërisë së Mesme përfshin Tiranën, Durrësin dhe Elbasanin;
 - c) Rajoni i Shqipërisë Jugore përfshin Vlorën, Gjirokastrën dhe Korçën.
3. Për Tiranën të përcaktohen dy pika kampionimi, kurse për qytetet e tjera të përcaktohet një pikë kampionimi.